

Oplegvel

1.	Onderwerp	Regionale afspraken vermindering en versnelde uitstroom Maatschappelijke opvang en bekostiging Gebouw C
2.	Rol van het samenwerkingsorgaan Holland Rijnland	Platformtaak
3.	Regionaal belang	<p>1) Vanaf 1 januari 2015 is de gemeentelijke verantwoordelijkheid uitgebreid door decentralisatie van een deel van de AWBZ-taken ((woon-)begeleiding, dagbesteding, inloop (O)GGZ en beschermd wonen) naar de Wmo 2015. De nieuwe Wmo streeft integraal beleid na binnen het sociale domein. Waren gemeenten eerst met name verantwoordelijk voor preventie en herstel (waaronder ook nazorg) en de centrumgemeente voor gespecialiseerde opvang, vanaf 2015 zijn alle gemeenten verantwoordelijk voor de hele keten.</p> <p>2) De centrumgemeente ontvangt nu nog de middelen voor Maatschappelijk Opvang en Beschermd Wonen. Per 2020 worden deze middelen gedecentraliseerd en toegevoegd bij het gemeentelijk Wmo budget. Dit op advies van 'de Commissie toekomst' (november 2015).</p>
4.	Behandelschema: PHO M: 7 juni	

5.	Advies PHO	<p>De colleges van B&W van de gemeenten in Holland Rijnland te adviseren om in te stemmen met:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het maken afspraken met o.a. corporaties over het bieden van (individuele Wmo) begeleiding aan huishoudens en/of het tijdelijk overnemen van het huurcontract door zorgaanbieders, als preventief instrument, bij dreigende uitzetting als gevolg van overlast of problematische betalingsachterstanden; 2. Het bieden van de mogelijkheid van een briefadres voor de eigen inwoners die (tijdelijk) niet over een vast woonadres beschikken maar wel in de eigen gemeente verblijven. (zie bijgevoegde brief van het ministerie van BZK, bijlage 1); 3. Het benoemen van (een) contactperso(n)en voor De Binnenvest die aanspreekpunt is om op casusniveau vroegtijdig tot afspraken te komen over het traject dat tot snelle uitstroom uit de opvang terug naar de gemeente van herkomst kan leiden; 4. Het zorgen voor (alternatieve, sobere) vormen van wonen voor cliënten uit de eigen gemeente die niet een 24/7 intramurale opvangvoorziening met begeleiding nodig hebben door middel van: <ol style="list-style-type: none"> a) Het aanspreken van corporaties op de mogelijkheid om meerdere mensen in één (contingent-) woning te huisvesten; b) Het aanspreken van corporaties op de mogelijkheid om van één (contingent-) woning meerdere zelfstandige wooneenheden te maken; c) Het in beeld brengen van locaties voor scheve huisjes; d) Het realiseren van tijdelijke woonvoorzieningen; e) Het gebruik maken van pensions/hotels; 5. Het gezamenlijk financieren (muv Leiden) van de collectieve opvangvoorziening in Gebouw C in de tweede helft van 2017 zolang dit nodig is en in 2018 door alle gemeenten (incl Leiden), zolang dit nodig is, op de volgende wijze: <ol style="list-style-type: none"> a) In de tweede helft van 2017 financiering naar rato van het aantal inwoners (zie bijlage 2) en voor 2018 opnieuw bekijken of dit mogelijk en/of wenselijk is, of b) In de tweede helft van 2017 door gebruik te maken van middelen op de lopende begroting Beschermd Wonen 2017 en voor 2018 opnieuw te bekijken of dit mogelijk en/of wenselijk is.
6.	Reden afwijking eerdere besluitvorming en wijze afwijken	nvt

7.	Essentie van het voorstel (<i>annotatie zoals op agenda staat</i>)	In januari jl. heeft een regionaal ambtelijk overleg plaatsgevonden over de te nemen lokale maatregelen ter voorkoming van dakloosheid en bevordering van uitstroom uit de maatschappelijke opvang terug naar de gemeente van herkomst. Het doel hiervan is om de tijdelijke voorziening van gebouw C overbodig te maken, maar ook afspraken te maken over regionale bekostiging van deze collectieve voorziening als hij langer dan 1 juli 2017 nodig is. Op advies van dit overleg is op 28 februari jl. aan alle colleges in Holland Rijnland een brief gezonden, waarin aandacht wordt gevraagd voor de problematiek waarmee de centrumgemeente Leiden kampt in de opvang van dak- en thuislozen en waarin aan de regio gevraagd samen op te trekken in het realiseren van een vermindering van het aantal plekken in de maatschappelijke opvang. In de afgelopen jaren werd hiervoor door Leiden veel eigen gemeentelijk geld ingezet. Omdat Leiden dit niet langer kan opbrengen, is voorkomen van instroom, bevorderen uitstroom en medefinanciering nodig. Hierover wordt u een voorstel voorgelegd.
8.	Inspraak	nvt
9.	Financiële gevolgen	A. In geval van financiering in tweede helft van 2017 naar rato van aantal inwoners: B. In geval van financiering in tweede helft van 2017 door gebruik te maken van het de lopende begroting Beschermd Wonen 2017 - afname van budget Beschermd Wonen 2017 met € 500.000,-
10.	Bestaand Kader	Relevante regelgeving: Wmo
11.	Lokale context (in te vullen door griffier)	

* weghalen wat niet van toepassing is

Adviesnota PHO Maatschappij

Vergadering: PHO Maatschappij
Datum: 7 juni 2017
Tijd: 9.30 – 12.00 uur
Locatie: Gemeentehuis
Roelofarendsveen, raadzaal
Agendapunt: 04
Auteur: S. Lekkerkerker
Organisatie: Gemeente Leiden

Onderwerp:

Regionale afspraken vermindering en versnelde uitstroom Maatschappelijke opvang en bekostiging Gebouw C

Beslispunten:

De colleges van B&W van de gemeenten in Holland Rijnland te adviseren om in te stemmen met:

1. Het maken afspraken met o.a. corporaties over het bieden van (individuele Wmo) begeleiding aan huishoudens bij dreigende uitzetting en/of het tijdelijk overnemen van het huurcontract door zorgaanbieders, als preventief instrument, als gevolg van overlast of problematische betalingsachterstanden;
2. Het bieden van de mogelijkheid van een briefadres voor de eigen inwoners die (tijdelijk) niet over een vast woonadres beschikken maar wel in de eigen gemeente verblijven. (zie bijlage 1a en 1b);
3. Het benoemen van (een) contactperso(n)en binnen de gemeente voor De Binnenvest die aanspreekpunt is om op casusniveau vroegtijdig tot afspraken te komen over het traject dat tot snelle uitstroom uit de opvang terug naar de gemeente van herkomst kan leiden;
4. Het zorgen voor (alternatieve, sobere) vormen van wonen voor cliënten uit de eigen gemeente die niet een 24/7 intramurale opvangvoorziening met begeleiding nodig hebben als de maatschappelijke opvang door middel van:
 - a) Het aanspreken van corporaties op de mogelijkheid om meerdere mensen in één (contingent-) woning te huisvesten;
 - b) Het aanspreken van corporaties op de mogelijkheid om van één (contingent-) woning meerdere zelfstandige wooneenheden te maken;
 - c) Het in beeld brengen van locaties voor scheve huisjes;
 - d) Het realiseren van tijdelijke woonvoorzieningen;
 - e) Het gebruik maken van pensions/hotels;
5. Het gezamenlijk financieren (muv Leiden) van de collectieve opvangvoorziening in Gebouw C in de tweede helft van 2017 zolang dit nodig is en in 2018 door alle gemeenten (incl Leiden), zolang dit nodig is, op de volgende wijze:

- a) In de tweede helft van 2017 financiering naar rato van het aantal inwoners (zie bijlage 2) en voor 2018 opnieuw bekijken of dit mogelijk en/of wenselijk is, of
- b) In de tweede helft van 2017 door gebruik te maken van middelen op de lopende begroting Beschermd Wonen 2017 en voor 2018 opnieuw te bekijken of dit mogelijk en/of wenselijk is.

Inleiding:

Vanaf 1 januari 2015 is de gemeentelijke verantwoordelijkheid uitgebreid door decentralisatie van een deel van de AWBZ-taken (woon-)begeleiding, dagbesteding, inloop (O)GGZ en beschermd wonen) naar de Wmo 2015. De Wmo streeft integraal beleid na binnen het sociale domein. Waren gemeenten eerst met name verantwoordelijk voor preventie en herstel (waaronder ook nazorg) en de centrumgemeente voor gespecialiseerde opvang, vanaf 2015 zijn alle gemeenten verantwoordelijk voor de hele keten.

De centrumgemeente ontvangt nu nog de middelen voor maatschappelijk opvang, OGGZ en verslavingszorg (1 brede doeluitkering) en Beschermd Wonen. Per 2020 worden deze middelen gedecentraliseerd en toegevoegd aan het gemeentelijk Wmo-budget. Dit op advies van 'de Commissie toekomst' (november 2015).

Met de doeluitkering maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg wordt o.a. de regionale intramurale opvangvoorziening voor dak- en thuislozen gefinancierd. Deze voorziening biedt dak- en thuislozen uit de regio tijdelijke opvang, het heeft een laatste vangnetfunctie.

Aanleiding:

In 2015 werd het in Leiden steeds duidelijker en zichtbaarder dat het aantal dak- en thuislozen in de regio Holland Rijnland flink is toegenomen. Tussen 2013-2015 is er spraken van een regionale stijging van 43% (Bijlage 3) en landelijk tussen 2009-2015 een stijging van 74%. (zie bijlage 3: daklozentelling 2015 door RDOGMH)

Eind 2015 was er spraken van een onthoudbare situatie. Er waren evident te weinig plekken in de reguliere maatschappelijke opvang.

Leiden heeft toen, zonder overleg met de regio, de plekken tijdelijk uitgebreid (gebouw C) met Leidse middelen in de overtuiging dat het een zeer tijdelijke voorziening zou zijn tot 1 april 2017. Juist ook omdat de gemeente Leiden was gestart met het realiseren van (tijdelijke) huisvestingsvormen met als doel het verhogen van uitstroombogelijkheden voor cliënten van de Binnenvest.

In 2016 werd duidelijke dat de instroom bij de maatschappelijke opvang niet terugliep. De uitstroom steeg wel iets, maar was onvoldoende om Gebouw c per 1 april 2017 te sluiten. Voor de zomer sluiten lukt helaas ook niet. De gemeente Leiden is wel al bezig met het opheffen van bedden.

De financiering van gebouw C, waar mensen uit de gehele regio verblijven, kan Leiden niet meer alleen opbrengen. Leiden vraagt daarom aan de regio om te helpen bij het sluiten van de extra tijdelijk opvang in gebouw C door lokale maatregelen het financieren van de tijdelijke opvang.

Proces:

- I. Begin januari jl. is er voor het eerst in de regio ambtelijk gesproken over lokaal voorkomen van dakloosheid, versnelde uitstroom naar de regio tbv sluiting van gebouw C en financiering vanuit de regio.
- II. Eind januari is er een apart regionaal ambtelijk overleg geweest om van gedachten te wisselen over wat de gemeenten lokaal kunnen doen om dakloosheid te voorkomen, hoe zij snelle uitstroom uit de maatschappelijke

- opvang, terug naar gemeente van herkomst, kunnen realiseren en hoe een tijdelijke openstelling van gebouw C regionaal gefinancierd kan worden..
- III. Op advies van de regionale ambtenaren is op 28 februari jl. een brief gestuurd naar de colleges met daarin verwerkt de eerder gedane suggesties. Aan de wethouders werd gevraagd te reageren.
 - IV. Wethouders willen graag dat er eerst ambtelijk wordt gereageerd. Alleen Noordwijk heeft per brief gereageerd.
 - V. Op het Ambtelijk Overleg Wmo van 21 maart is de brief wederom besproken. Aan de regionale ambtelijke contactpersonen werd gevraagd te reageren op de brief. Hierop volgen geen inhoudelijke reacties.
 - VI. Omdat er geen ambtelijke reacties zijn binnengekomen wordt aan de wethouders gevraagd om dit onderwerp te behandelen op het PHO Maatschappij van 7 juni.
 - VII. Op het AOW van 16 mei is het PHO M van 7 juni ambtelijk voorbereid.

Beoogd effect:

Het voorkomen van dak –en thuisloosheid in de regio Holland Rijnland

- 1) Voorkomen van dakloosheid is nodig omdat eenmaal in de intramurale voorziening van maatschappelijke opvang het zeer moeilijk is om weer een weg terug te vinden naar een zelfstandig leven. Het duurt langer, is duurder en is moeilijker te organiseren vanuit een regionale voorziening maatschappelijke opvang dan vanuit een lokale situatie in een gemeente.
- 2) Het betreft veelal mensen waarbij, als ze vroegtijdig gesignaleerd waren en er lokale ondersteuning was geboden, uithuiszetting voorkomen had kunnen worden.
- 3) Voor de meeste cliënten in de maatschappelijke opvang is het niet nodig om in een intramurale voorziening met 24/7 begeleiding te verblijven.
- 4) Er zijn altijd mensen die door ziekte gebruik moeten blijven maken van de een intramurale voorziening voor maatschappelijke opvang.

Argumenten tav van de beslispunten:

Lokaal voorkomen van dak- en thuisloosheid

AD 1:

Gemeenten kunnen helpen bij het voorkomen van dak- en thuisloosheid. Denk hierbij aan het (eventueel dwingend en voorwaardelijk) aanbieden van individuele Wmo begeleiding als er een uithuiszetting dreigt als gevolg van problematische betalingsachterstanden en/of overlast.

De Binnenvest kan deze (individuele Wmo) begeleiding bieden en zo nodig het huurcontract tijdelijk overnemen. Deze laatste genoemde maatregel zorgt er voor dat de verhuurder verzekerd is van huuropbrengsten.

Deze bovengenoemde lokale en gemeentelijke maatregelen worden nu al tbv preventie/herstel ingezet bij het toekennen van een contingentwoning vanuit intramurale voorzieningen in de regio.

Wat ook bijdraagt aan het voorkomen van dak- en thuisloosheid is een gemeentelijk convenant ' voorkomen huisuitzettingen". Een goed voorbeeld van een convenant is die van Leiderdorp. De doelgroep die "valt" onder het convenant is breed omschreven; "iedereen die dreigt uit huis gezet te worden door overlast en/of huurachterstand".

Dit biedt de gemeente en haar betrokken partijen de mogelijkheid om veel kwetsbare inwoners te bereiken die bedreigt worden met een uithuiszetting. Immers, meestal is er iets aan de hand als er een uithuiszetting dreigt.

AD 2:

Naar aanleiding van het landelijke project 'personen met verward gedrag' is aan alle gemeenten gevraagd een briefadres te realiseren voor hun kwetsbare inwoners, ongeacht waar ze verblijven in hun gemeente. En als kwetsbare inwoners dan om een briefadres verzoeken werkt het preventief om ze te begeleiden naar een stabiele (woon-) situatie. Dit voorkomt verder afglijden. Een aantal gemeenten in de regio hebben al een briefadres met of zonder daaraan gekoppeld begeleiding. Alphen aan den Rijn heeft een mooie, integrale werkwijze opgezet vanuit het Open Venster waar inwoners met een briefadres begeleiding krijgen. Noordwijk is ook bezig met het instellen van een briefadres met begeleiding.

De Binnenvest hanteert nu nog een briefadres voor buitenslapers (65 per jaar) en voor jongeren (60 per jaar) uit de regio. Het zou mooi zijn als deze voorziening, die betaald wordt vanuit de regionale subsidie, niet meer nodig is.

Versnellen uitstroom naar gemeente van herkomst

AD 3:

De meerderheid van de cliënten van de Binnenvest heeft geen 24/7 opvang/begeleiding nodig in een intramurale voorziening, zoals de maatschappelijke opvang. Bij dakloosheid een dak aanbieden in de eigen gemeente is voor de inwoner de duurzaamste, snelste en goedkoopste weg terug naar maatschappelijke herstel.

Het concept "Housing First", wat al jaren een toegepast concept is in Amerika maar ook in Amsterdam, laat zien dat het bieden van eerst een eigen dak boven het hoofd, hoe tijdelijk en sober ook, en daarna daar aan gekoppelde ambulante begeleiding aan huis, het herstel sneller en duurzamer is.

Directe opvang in de lokale gemeente na een uithuiszetting is, na voorkomen dakloosheid, de meest effectieve aanpak voor herstel. Directe opvang is nu nog niet altijd mogelijk maar een zo spoedig mogelijk uitstroom uit de maatschappelijke, terug naar de gemeente van herkomst wel.

De Binnenvest is zijn interne werkwijze aan het aanpassen met als doel een zo spoedig mogelijke uitstroom terug naar de gemeente waar de cliënt vandaan komt. Het is de bedoeling dat De Binnenvest binnen 6 dagen na aankomst van een cliënt contact heeft met de betrokken gemeente om een snelle terugkeer te realiseren. Dit kan de Binnenvest alleen in nauwe samenwerking met lokale gemeenten. Daar heeft De Binnenvest vaste contactpersonen voor nodig die mandaat hebben om cliënten met o.a. gemeentelijke voorzieningen (begeleiding, uitkering, dagbesteding, werk, schuldhulpverlening, identiteitsbewijs, etc) te ondersteunen bij herstel.

AD 4:

Een belangrijk voorwaarde voor het realiseren van uitstroom naar de gemeente van herkomst is de lokale aanwezigheid van een (tijdelijk) dak. Een (tijdelijke) woonvorm kan uit van alles bestaan. Van een gedeelde corporatiewoning, een scheef huisje, tijdelijke woning tot een plek in een pension. We spreken hier dus niet van het lokaal realiseren van een intramurale voorziening voor maatschappelijke opvang met 24/7 begeleiding maar van het realiseren van een dak boven iemands hoofd.

De gemeente Leiden realiseert op dit moment veel (tijdelijke) woonvoorzieningen voor alle cliënten uit de maatschappelijke opvang, ongeacht de gemeente van herkomst. De Binnenvest past het concept "Housing First" nu ook al toe in de crisisopvang. Dit betreft gezinnen die per direct op straat staan en niet opgevangen worden in de locaties Nieuwe Energie of gebouw C maar direct worden geplaatst in een woonhuis (huurt de

Binnenvest, is particuliere huur). Als daar geen plek is worden ze tijdelijk opgevangen in een pension met een familiekamer en in hele sommige gevallen in een hotel. De ambulante zorg komt altijd naar het gezin toe.

Een aantal gemeenten hebben al contact gezocht met de Binnenvest voor het maken van werkafspraken tbv uitstroom. De gemeente Leiden is met de Binnenvest bezig een integrale werkwijze te ontwikkelen die er voor zorgt dat Leidenaren (grootste cliëntgroep) niet instromen en snel uitstromen.

Financiering van gebouw C

AD 5:

De tijdelijke voorziening van gebouw c wil de gemeente Leiden zo snel mogelijk sluiten. Het lukt helaas niet om dat voor de zomer te doen. Dat was wel altijd wel ons streven. Tot 1 juli 2017 heeft de gemeente Leiden gebouw C gefinancierd (circa 1.5 mln). Aan de regio vragen we om vanaf 1 juli 2017 bij te dragen aan de kosten van deze regionale collectieve voorziening. . (zie bijlage 4, 5a en 5c: begroting Binnenvest en begroting gebouw C)

Gebouw C kan op verschillende manieren gefinancierd worden. Hieronder volgen twee opties met hun voor- en nadelen.

A: Financiering naar rato van aantal inwoners

Voordeel:

- Betalen naar rato kan een stimulans zijn voor gemeenten om lokaal dakloosheid te voorkomen en uitstroom, terug naar de gemeente van herkomst, te versnellen;

Nadeel:

- gemeenten moeten in hun huidige begroting op zoek gaan naar middelen;
- gemeenten met geen tot weinig inwoners in de maatschappelijke opvang worden ook gevraagd financieel bij te dragen;

B: Financiering uit lopende begroting Beschermd Wonen 2017

Voordeel:

- Beschermd Wonen middelen (structureel overschot) kunnen nu ingezet worden voor een tijdelijke intramurale voorziening waar tevens cliënten uit de regio verblijven die op de wachtlijst staan voor een Beschermd Wonen plek

Nadeel:

- minder reserve voor zachte landing transitie Beschermd Wonen vanaf 2020;

Bijlagen:

1. *Circulaire en brief van ministerie van BZK over realiseren briefadres (1a en 1b)*
2. *Verrekening kosten naar rato van inwoners*
3. *Daklozentelling 2015*
4. *Begroting subsidieaanvraag Binnenvest 2017*
5. *Begroting subsidieaanvraag Binnenvest gebouw C 2017(5a en 5b)*